

3.5. Veiklasse 5 – Barmarksvei for tømmerbil uten henger

Veiklasse 5 er en barmarksvei som er bygget for bruk i perioder uten snø og is på veien. Vogntog skal ikke benyttes, kun lastebil uten henger. Denne veiklassen skal brukes i unntakstilfeller, der det ikke er teknisk eller økonomisk forsvarlig å bygge en høyere veistandard.

Veiklasse 5 er dimensjonert til normalbruk. For å sikre tilstrekkelig bæreevne i perioder med redusert bæreevne/høy fuktighet, må veien dimensjoneres med et tykkere bærelag, se kapittel 3.4.11.

Veien dimensjoneres etter bestemmelsene i kapittel 1.10.

3.5.1 Veibredde

Veibredden skal være minimum 4,0 m. Med veibredde menes kjørebane pluss skulder på hver side. Kjørebane skal være minimum 3,5 m. Hvis kurveradius er mindre enn 100 m, skal veien breddes i henhold til figur 3.16. Videre økning av bredde på veien skal ikke overdrives og breddeøkning på ut over 1 m mer enn minimumskravene og krav om breddeutvidelser skal begrunnes i byggeplan. Nye veier som bygges opp av løsmasser bør etableres med 0,5 m ekstra veibredde.

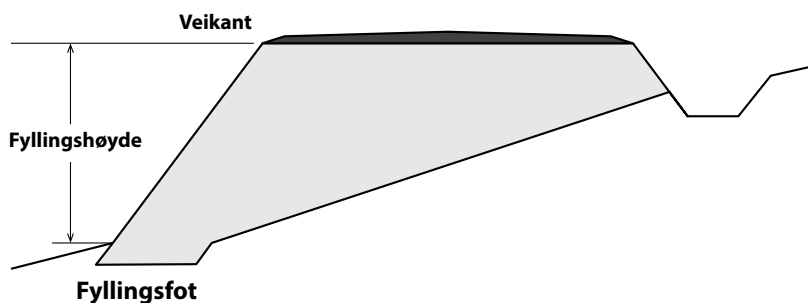
3.5.2 Kurvatur

Minste tillatte radius for horisontalkurver er 10 m målt i senterlinjen.

Minste tillatte radius for vertikalkurver er 60 m i lavbrekk og 100 m i høybrekk.

3.5.3 Breddeutvidelser

I fyllinger høyere enn 2 m målt på veikant, skal veibredden økes med 0,5 m. Med fyllinger høyere enn 2 m på begge sider skal veibredden økes med 1 m. Breddeutvidelse av eksisterende vei er beskrevet i vedlegg 7, se figur V7.1.

På steder der stigningen er over 14 %, skal veibredden økes med 0,5 m.

I kurver utvides veibredden avhengig av kurveradius og kurvelengde etter figur 3.16. Breddeutvidelsen foretas i innersving og skal gjøres i full bredde mellom tangentpunktene. Fra tangentpunktene skal bredden innsnevres over en avstand på 15 m til ordinær veibredde. Se figur V6.3 i vedlegg 6.

3.5.4 Veigrøfter

Grøftedybden skal være minimum 20 cm under planum. Bunnbredden skal være minimum 30 cm. Der det er høy grunnvannstand eller tilsig av vann fra sidekjøring skal grøftedybden være minimum 35 cm under planum og bunnbredden bør være 50 cm. Det skal gjøres en helhetlig vurdering av erosjonsfare i grøft og behov for tiltak.

3.5.5 Stikkrenner

Stikkrenner skal dimensjoneres etter nedbørs- og avrenningsforholdene ved minimum 50-årsflom (Q_{50}) i det aktuelle området. Grunnlaget for dimensjonering knyttes til en risikovurdering, spesielt med hensyn nedstrøms interesser. I bratt terreng ($>55\%$ / 30°) bør Q_{100} benyttes. Når nedstrøms interesser er betydelige, skal stikkrenner dimensjoneres etter minimum Q_{200} . Se vedlegg 1 - Klimatilpasning og naturfare.

Minste tillatte indre diameter er 400 mm. I nedbørrike områder og i bratt terreng anbefales det å øke minste indre diameter. For helårsvannførende bekker skal dimensjoneringsgrunnlaget dokumenteres. Det skal fortrinnsvis legges ett rør med tilstrekkelig kapasitet. For bekker med bredde over 1 m skal alternativ flomvei dokumenteres. For stikkrenner som har dreisfunksjon kan det tillates indre diameter ned til 150 mm, se kapittel 4.3.4.

I risikoområder for løsmasseskred er det viktig å bruke kort avstand mellom stikkrennene og rør med tilstrekkelige dimensjoner. Der det er nødvendig må innløpet sikres med sedimentasjonsgrop og utløpet erosjonssikres. Øvrige krav til stikkrenner går fram av vedlegg 2.

3.5.6 Stigning

Maksimal stigning i returretningen, dvs. den retningen det normalt kjøres uten tømmerlass, skal ikke overstige 20 %. Maksimal stigning i lassretningen, dvs. motkjøring med tømmerlass, skal ikke overstige 18 %. Se illustrasjon i vedlegg 6 - figur V6.1.

Unntaksvis kan stigningen i returretningen økes til maks 22 %. Unntaket baseres på at opparbeidet fart brukes til å komme opp bakken, under følgende vilkår:

- Bakke skal være rett, med totallengde kortere enn 60 meter
- Det skal være minst 100 m kurveradius i inngangen til bakken

Ved stigning over 8 % skal slitelaget bestå av velgradert knust fjell.

For kurver med radius mindre eller lik 100 m skal stigningen reduseres i henhold til figur 3.16. Stigningsovergang utjevnes over en lengde på 10 m regnet fra tangentpunktene.

Veiklasse 5 er grunnet stigningsforholdene ikke egnet for lastebil med henger. Dette bør informeres om i starten av veien. Dette ekskluderer bruk av maskintransport og tippbil med henger. Skogsmaskiner må derfor kjøre innover veien selv. Om mulig bør første del av veien anlegges med en annen veiklasse frem til en snuplass som gjør at maskintransport kommer seg av offentlig vei for lossing av skogsmaskin. Informasjon om endret veiklasse bør settes opp i overgangen fra en veiklasse til en annen.

3.5.7 Tverrfall

Der kurveradius er mindre enn 60 m, bygges veien med tosidig tverrfall (kuv). Stigning fra veiskulder til senterlinje skal være minst 5 %, dvs. en overhøyde i senterlinjen på 10-12 cm. Kuv skal ikke overdrives, og kuv over 10 % skal unngås og må spesifiseres i byggeplanen. Når kurveradius er mindre enn 60 m bygges veien med ensidig tverrfall (dosering) som tilpasses etter kurveradius og veiens stigning. Ensidig tverrfall skal ikke overstige 5 %. Tverrfall skal i størst mulig grad opparbeides både for underbygningen og for hvert lag i overbygningen.

3.5.8 Overbygning

Overbygningen kan bestå av filterlag, forsterkningslag, bærelag og slitelag, se figur 3.17. For landbruksveier som bygges på god byggegrunn (underbygningstype 1-4 etter tabell 3.4), vil ofte filterlag, forsterkningslag og bærelag inngå i samlebegrepet bærelag. Filterlag og/eller forsterkningslag bør benyttes ved behov.

3.5.9 Filterlag

Filterlag skal benyttes der det er behov for å separere gode masser i overbygningen fra dårlige masser i underbygningen. Filterlag er i dag normalt en fiberduk.

Fiberduk (geotekstiler) skal holde kravene til den nordiske normen, NorGeoSpec, se vedlegg 3.

3.5.10 Forsterkningslag

Forsterkningslag benyttes for å unngå skader i anleggsperioden og gi veien nødvendige bæreegenskaper. Forsterkningslag skal bestå av ikke telefarlige, godt drenerende materialer som gir god bæring. Forsterkningslaget skal gis tverrfall og komprimeres før bærelaget legges ut.

På dårlig byggegrunn skal veien normalt dimensjoneres med forsterkningslag. Anbefalt tykkelse for bæreevne-gruppe 5-7 i underbygningen (se tabell 3.4):

- 5: 5 cm
- 6: 15 cm
- 7a: 30 cm
- 7b: For torvmark og myr skal veien fortrinnsvis bygges med geosynteter. Grøfter skal i størst mulig grad unngås.

3.5.11 Bærelag

Bærelaget kan bestå av velgradert materiale av god stabilitet og bæreevne, se grensekurver for bærelag figur 3.19. Alternativt kan bærelaget bygges opp av ensgradert materiale av puk eller kult etter beskrivelsene i kapittel 4.4.3 eller etter beskrivelsen av sprengfjellteknikken i vedlegg 7. Bærelaget skal minimum dimensjoneres etter tabell 3.4. Før slitelaget legges på skal tverrfall opparbeides, og bærelaget skal komprimeres.

For bruk i perioder med redusert bæreevne/høy fuktighet, må bærelaget økes med minst 5-10 cm. Lagtykkelsen bør økes mest for bæreevnegruppene 5-7 i underbygningen, se tabell 3.4.

3.5.12 Slitelag

Slitelaget skal være minst 10 cm tykt ferdig komprimert, og utjamnes over hele veibredden. Slitelaget skal bestå av velgradert knust masse. På steder der stigningen er større enn 8 % skal slitelaget bestå av knust fjell.

For mer informasjon om krav til slitelag, se figur 3.18.

3.5.13 Møteplasser, lagerplasser og parkeringsplasser

Møteplasser legges på naturlige steder. Møteplasser for lastebil utformes i henhold til figur 3.20. Innbyrdes avstand mellom møteplassene bør ikke overstige 500 m. Stigningen på møteplassene for lastebiler bør ikke overstige 6 %.

Utforming av øvrige møteplasser tilpasses og anlegges etter behov. Det bør vurderes mindre møteplasser for personbiler i lange og bratte bakker slik at tungtransport unngår stans.

Plasser for lagring av utstyr og til parkering av personbiler bør tilpasses veianlegget og trafikkgrunnlaget. Detaljer om utforming og plassering av alle *plasser* skal komme frem av byggeplanen.

3.5.14 Snuplasser

Avstand mellom snuplassene bør ikke overstige 1 km. Det skal være en snuplass ved overgangen mellom to veiklasser og i enden av veien. Eneste unntak er når det anlegges en velteplass videre inn i terrenget som tømmerbil rygger inn på for å laste tømmer, se skisse i vedlegg 4.

Snuplassene kan enten utformes som rundkjøring eller som vendehammer for rygging. Rundkjøring skal ha minimum 10 m ytre radius. Rundkjøringer bør utformes symmetrisk, se figur 3.20. Ved usymmetrisk utforming må ytre radie tilpasses etter figur V4.4, se vedlegg 4.

Snuplassens stigning bør anlegges så slakt som mulig og være maks 5 %. Ved rygging med lass bør stigning ikke overstige 5 %. For vendehammer der en del ligger flatt og en annen i helning/stigning må utforming gjøres slik

at det blir jevne stigningsoverganger. Uheldige høy- og lavbrekk må unngås. Alternativer for snuplasser for veiklasse 5 er skissert i figur 3.20.

3.5.15 Velteplasser og avkjørsler ut i terrenget

Tømmerbilens standplass under lasting må ikke ha større helling enn 10 %.

Det skal anlegges et tilstrekkelig antall velteplasser og avkjørsler fra veien ut i terrenget. Avkjørslene skal anlegges slik at vei og veiskulder ikke blir ødelagt ved av- og påkjøring.

Der kippkjøringsveien ender i veier med høyere veistandard må det opparbeides tilstrekkelig lagerplass for tømmer med opplastingsplass for vogntog.

Størrelse og utforming av velteplassene og avkjørslene tilpasses den aktuelle veiens bruks- og trafikkmønster. Velteplasser bør anlegges slik at lassbærer unngår å stå på veien ved lossing av tømmer.

Der det forventes at lassbærer må benytte veien fra avkjøring i terrenget til velteplass bør følgende tiltak gjøres:

- Forsterke overgangen mellom vei og avkjørsel/terreng
- Lage veien bredere for å unngå store belastninger på veiskulder
- Unngå krappe svinger
- Forsterke slitelaget – bruke et tykkere og grovere slitelag
- Bærlaget bør forsterkes til forventet bruk – volum utkjørt og etter bæreevne/årstid
- Skader som oppstår grunnet lassbæreren bør utbedres før nedbørsperioder og raskest mulig etter endt drift

Velteplasser skal sikre god vannhåndtering slik at oppbløtte masser etter terrengtransport ikke renner inn i veien. Drenering fra traktorvei/basvei og velteplass skal ikke lede forurensede vannmengder rett ut i veigrøft eller ut i vassdrag. Disse drensveiene skal ved behov anlegges med egne grøfter som ender i sedimentasjonsgrop og et filtreringsområde før veigrøft eller vassdrag. Se illustrasjon i kapittel 4, figur 4.3.

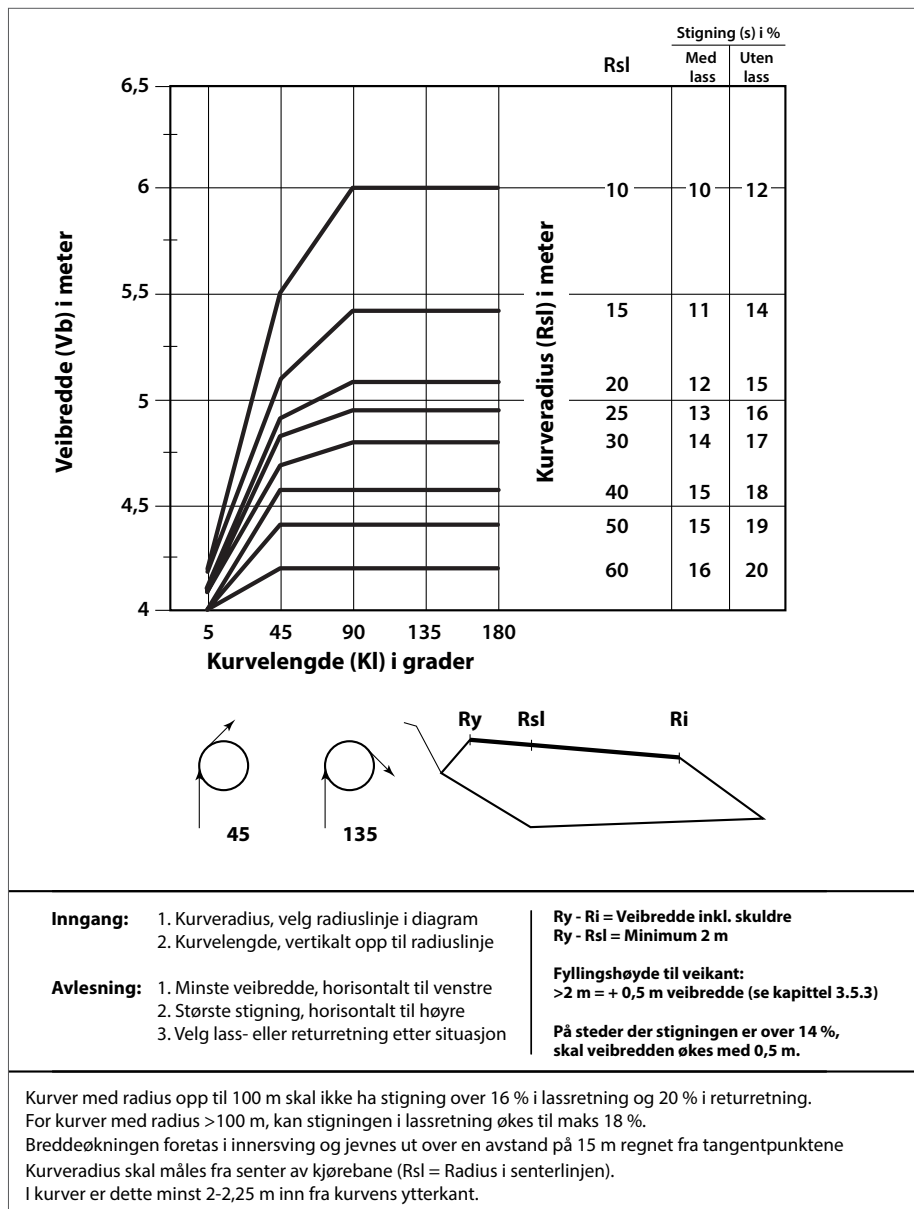
3.5.16 Standplasser for taubane

Standplasser for taubaner anlegges i henhold til byggeplanen. Se et eksempel i figur 3.20.

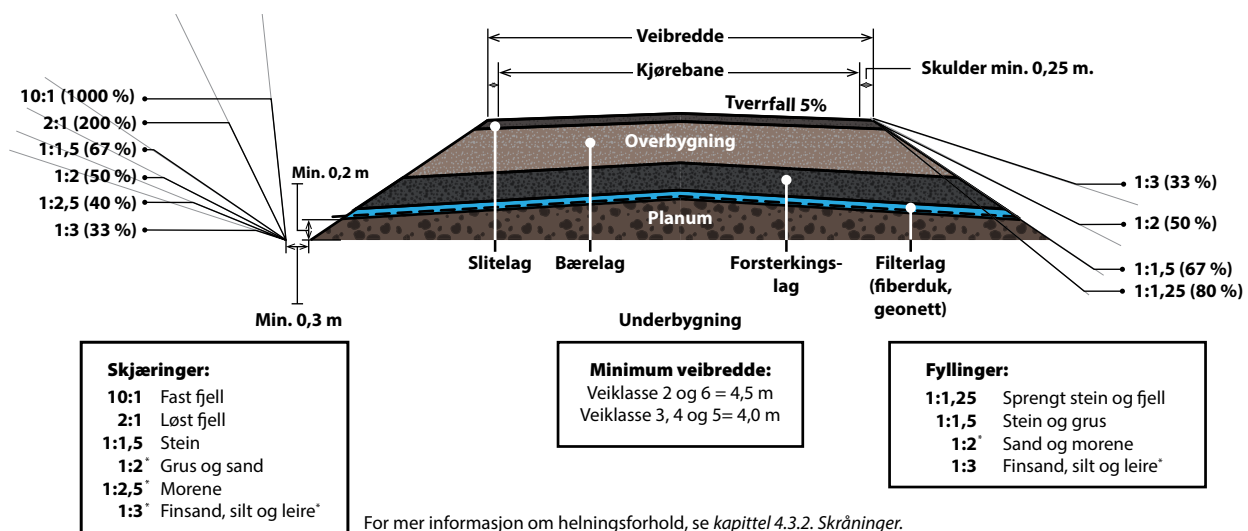
3.5.17 Avkjørsel

Avkjørsel fra riksvei skal godkjennes av Statens Vegvesen. Avkjørsel fra fylkesvei skal godkjennes av fylkeskommunen. Avkjørsel fra kommunal vei skal godkjennes av kommunen. Alle søknader sendes inn via [Statens Vegvesen – Søk om Avkjørsel](#). De regionale veikontorene gir tillatelse og utformer avkjørselen tilpasset de lokale vei- og trafikforholdene. Avkjørsler fra landbruksvei skal avtales med grunneierne og anlegges som en del av veianlegget.

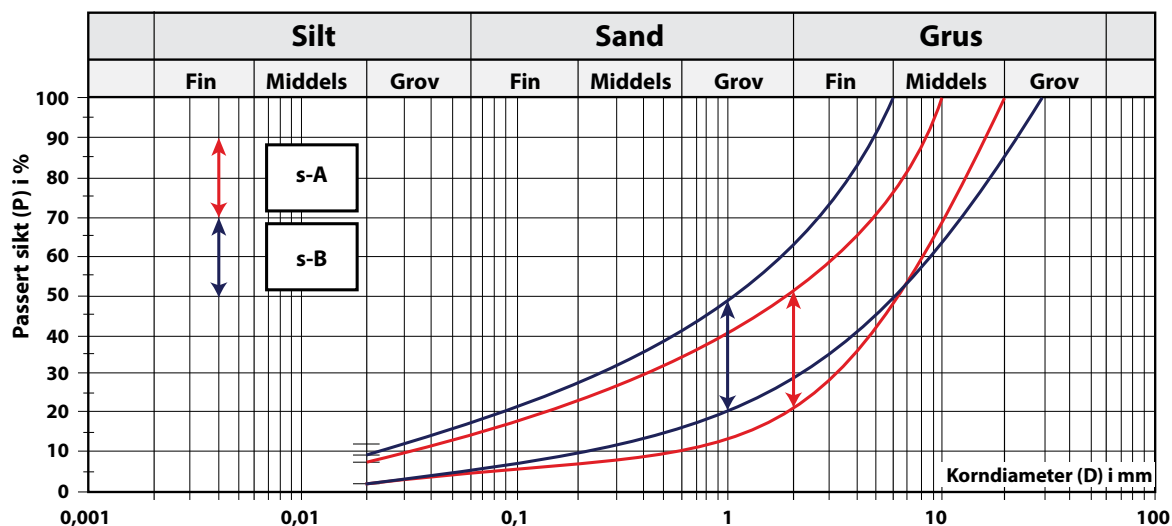
Avkjøringer for lastebil kan utformes med kurveradius ned til 5 m for T-kryss (radius fra veiskulder offentlig vei til veiskulder landbruksvei). Bredden på avkjøringen bør være over 10 m ved kjøremåte A (se *Statens Vegvesen Håndbok N100*). Stigningskravene er også lempeligere, men bør ikke overstige 10 %. Se for øvrig stigningskravene til kurver i figur 3.16.

Figur 3.16 Veibredde og stigning i kurver, veiklasse 5.

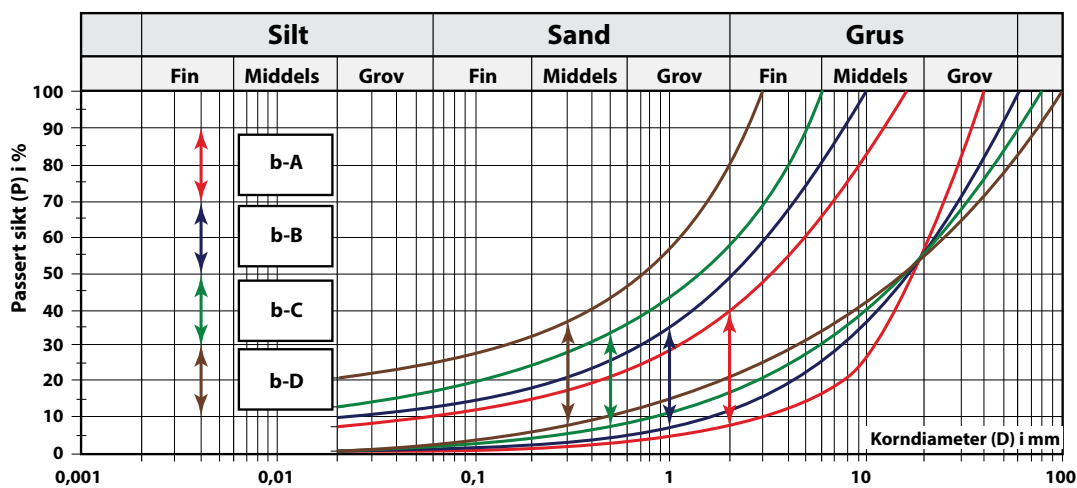

Figur 3.17 Tverrprofil av veikroppen

Slitelags-kvalitet	Foredling	Knust vekt - %	Kornform	Jordartsbeskrivelse	Dmax mm
s-A	Knust fjell	100	Kantet	Velgradert (sandig) grus	22
s-B	Knust løsmasse	>30	Kantet-kantavrundet	Velgradert (sandig) grus	32

Figur 3.18 Grensekurver og krav til slitelag.

Bærelags-kvalitet	Foredling	Knust vekt - %	Kornform	Jordartsbeskrivelse	Dmax mm
b-A	Knust fjell	100	Kantet	Middels / velgradert grus	40
b-B	Knust løsmasse	> 30	Kantet-kantavrundet	Velgradert (sandig) grus	60
b-C	Sortert løsmasse	0	Kantavrundet-rundet	Grus, sand og morene	80
b-D	Uforedlet	0	Rundet - godt rundet	Grus, sand og morene	100

Figur 3.19 Grensekurver og krav til bærelag.

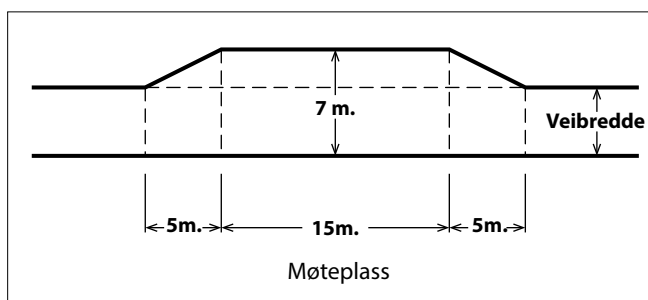
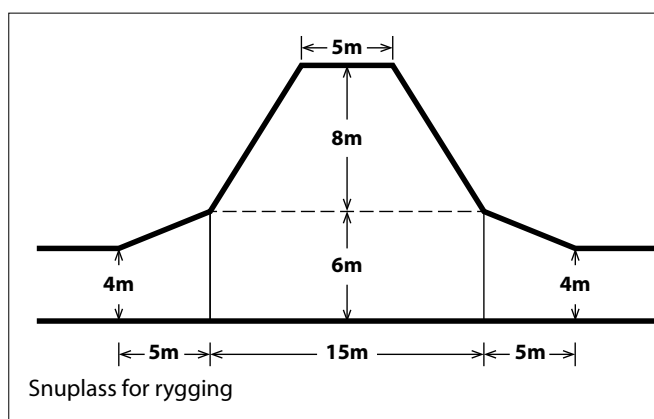
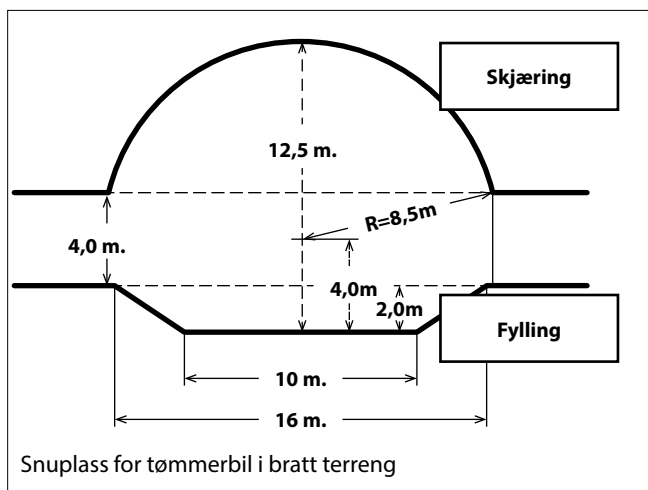
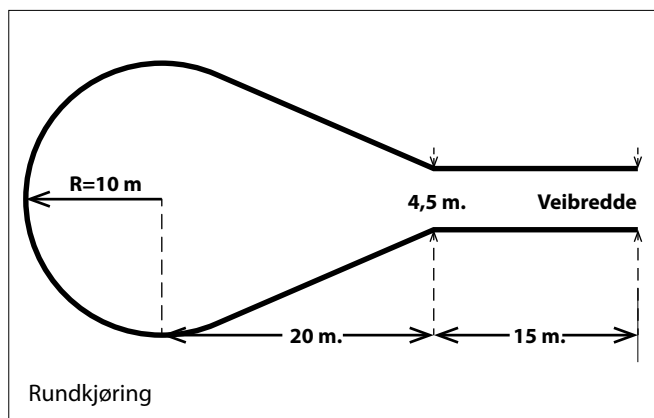
Bæreevnegruppe i underbygningen	Krav til minimum lagtykkelse		Bærelagskvalitet
	Slitelagskvalitet, 10 cm tykkelse		
	s-A	s-B	
1. Fjellskjæring og steinfylling	10	10	b-A
	10	10	b-B
	10	15	b-C
	15	20	b-D
2. Velgradert grus og sand, grusig sandig materiale	10	15	b-A
	15	15	b-B
	20	25	b-C
	25	30	b-D
3. Ensgradert sand	15	20	b-A
	20	25	b-B
	30	30	b-C
	35	45	b-D
4. Grus, sand og morene med lite finstoff	20	25	b-A
	25	30	b-B
	35	40	b-C
	50	55	b-D
5. Grus, sand og morene med mye finstoff	25	30	b-A
	35	35	b-B
	45	50	b-C
	65	70	b-D
6. Silt og leire	30	35	b-A
	40	45	b-B
	55	60	b-C
	75	80	b-D
7a. Bløt silt og leire	40	45	b-A
7b. Torvmark	55	60	b-B
	75	80	b-C
	100	105	b-D

Tabell 3.4 Bærelagstykkelser, veiklasse 5.

Reduksjon av lagtykkelse ved bruk av geonett og geoduk

Bærelagstykkelsen skal normalt ikke reduseres ved bruk av geonett/geoduk. Der forsterkningslag benyttes kan lagtykkelsen reduseres i henhold til tabell eller etter dokumentasjon fra leverandør. Geonett bør kombineres med fiberduk for å separere massene. Se vedlegg 3.

Dimensjonert lagtykkelse i cm	Reduksjon i cm
25 - 30	- 5
35 - 45	- 10
50 - 70	- 15
75 - 100	- 20
>100	- 25

Figur 3.20 Snu- og møteplasser, veiklasse 5.